

# Λενινισμός: Η αίρεση του Μαρξισμού

Ο Λενινισμός, δηλαδή το σύνολο των θεωριών και ιδεών που επεξεργάστηκε ο Λένιν, είναι στην βαθύτερη ουσία του μία τακτική της επανάστασης, μία τεχνολογία για την κατάληψη, την διατήρηση και την συνεχή επέκταση της εξουσίας, εκ μέρους του κομμουνιστικού κόμματος.



Ο Λενινισμός αποτελείται από τέσσερα κύρια συστατικά στοιχεία: Πρόκειται για την θεωρία του Λένιν περί ιμπεριαλισμού, για τις θεωρίες του σχετικά με την επανάσταση, για την αντίληψή του περί του κόμματος ως οργάνου της επανάστασης και ασκήσεως της εξουσίας και τέλος περί της θεωρίας του για την δικτατορία του προλεταριάτου, ως μορφής της κομμουνιστικής εξουσίας. Πιο κάτω, εξετάζουμε τα τέσσερα αυτά κύρια τμήματα του Λενινισμού.

## 1. Η θεωρία περί ιμπεριαλισμού

Ο Λένιν ζούσε σε μία εποχή με κοινωνική και οικονομική κατάσταση, διαφορετική από εκείνη στην οποία έζησε ο Μαρξ. Έχοντας υπ' όψιν του αυτή την νέα κατάσταση που ξέφυγε από τα κλασικά πλαίσια του Μαρξισμού, ο Λένιν διαπίστωσε την επιτακτική ανάγκη να συμπληρώσει τις μαρξιστικές θεωρίες και να τις συγχρονίσει, ώστε να «ερμηνεύουν» τα νέα κοινωνικά φαινόμενα των αρχών του 20ού αιώνας και να προσαρμόζονται προς τις νέες αντικειμενικές συνθήκες. Στην προσπάθειά του αυτή, ο Λένιν διατύπωσε κατ' ανάγκην ορισμένες νέες θεωρίες, σε αντίθεση όμως προς τον Μπερνστάιν και τους άλλους ρεβιζιονιστές, φρόντισε πάντοτε να διακηρύξει με φανατική επιμονή, ότι ολόκληρη η διδασκαλία του Μαρξ και του Ένγκελς εξακολουθεί να ισχύει. Ο Μαρξισμός, κατά τον Λένιν, δεν χρειάζεται καμμία απολύτως αναθεώρηση. Εκείνο που χρειάζεται, είναι απλώς μία προέκταση των αμετάβλητων και ορθών πάντοτε αρχών του, στις νέες κοινωνικές καταστάσεις, ούτως ώστε να συμπληρωθεί με την ερμηνεία και την ορθή εκτίμηση της νέας εποχής. Φρόντισε λοιπόν σε όλο του το έργο ο Λένιν, να δίνει την εντύπωση ότι δεν ξεφεύγει καθόλου από τα «αιώνια δόγματα» του Μαρξισμού, τον οποίο απλώς συμπληρώνει, διευρύνοντας την

χρησιμοποίηση των αρχών του, στην ερμηνεία νέων κοινωνικών φαινομένων που δεν υπήρχαν στην εποχή που ο Μαρξ διατύπωνε τις γνωστές θεωρίες του.

Σύμφωνα με τον Λένιν, στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνας, ο Καπιταλισμός μπήκε σ' ένα νέο στάδιο της αναπτύξεώς του. Το στάδιο αυτό, κατά τον Λένιν, χαρακτηρίζεται από την συνένωση του βιομηχανικού και του τραπεζιτικού κεφαλαίου. Στον κλασικό Καπιταλισμό, της εποχής του Μαρξ, κυριαρχούσε το βιομηχανικό κεφάλαιο. Σιγά-σιγά όμως, δημιουργήθηκε το τραπεζιτικό κεφάλαιο που απέκτησε όλο και μεγαλύτερη ισχύ έως ότου στο τέλος το βιομηχανικό κεφάλαιο έφθασε στο σημείο να εξαρτάται απολύτως από το τραπεζιτικό (λόγω πιστώσεων, χρηματοδοτήσεως κ.λπ.) Επήλθε έτσι, μία συγχώνευση του βιομηχανικού κεφαλαίου με το τραπεζιτικό. Το νέο είδος του κεφαλαίου που σχηματίσθηκε μ' αυτόν τον τρόπο αποκαλείται «χρηματιστηριακό». Κύριο λοιπόν χαρακτηριστικό του συγχρόνου Καπιταλισμού, λέει ο Λένιν, είναι ακριβώς αυτή η ύπαρξη ενός νέου κεφαλαίου, του χρηματιστηριακού.

Η δημιουργία του χρηματιστηριακού κεφαλαίου συνοδεύεται και από ένα άλλο φαινόμενο. Την δημιουργία των μονοπωλίων. Με την συνεχή συγκέντρωση του κεφαλαίου, διαπιστώνει ο Λένιν, συγκέντρωση την οποία ορθώς είχε προβλέψει ο Μαρξ, φθάνουμε στην δημιουργία ορισμένων μεγάλων οικονομικών οργανισμών που συγκεντρώνουν τεράστια κεφάλαια και διαθέτοντας ένα εξαιρετικά μεγάλο παραγωγικό δυναμικό καταστρέφουν τους ασθενέστερους αντιπάλους των και επιβάλλονται στην αγορά. Μερικές φορές, δύο ή τρεις τέτοιοι οργανισμοί συγχωνεύονται σε έναν και επιβάλλουν το μονοπώλιό τους στην κατανάλωση. Τα μονοπώλια αυτά (τραστ, καρτέλ, συνδικάτα κ.λπ.) ελέγχουν πλήρως την σύγχρονη καπιταλιστική αγορά και αποτελούν γενικό και βασικό γνώρισμα του νέου σταδίου της καπιταλιστικής αναπτύξεως.

Το χρηματιστηριακό κεφάλαιο και τα μονοπώλια, διακρίνονται για μία συνεχή τάση επεκτάσεως, η οποία εκδηλώνεται κυρίως με μία συνεχή αναζήτηση νέων πηγών προς εκμετάλλευση και νέων αγορών προς τοποθέτηση των προϊόντων τους. Επειδή όμως οι δυνατότητες της εσωτερικής καπιταλιστικής αγοράς είναι πεπερασμένες και επί πλέον με την δημιουργία των μονοπωλίων, που σημαίνουν καταστροφή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και ακρίβεια στην αγορά, περιορίζονται ακόμη περισσότερο, τα μονοπώλια αναγκάζονται να στρέφονται προς το εξωτερικό. Έτσι, βλέπουμε όλες τις ανεπτυγμένες και ισχυρές καπιταλιστικές χώρες, να αναζητούν νέες αγορές και σφαίρες επιρροής για να εξασφαλίσουν την συνέχιση της οικονομικής των αναπτύξεως. Το αποτέλεσμα

είναι μία εξόρμηση των καπιταλιστικών χωρών για την κατάκτηση του κόσμου.

Κάθε μεγάλη καπιταλιστική δύναμη, προσπαθεί να επεκταθεί εδαφικώς, να καταλάβει νέες πλουτοπαραγωγικές πηγές, να βρει νέο ανθρώπινο υλικό για εκμετάλλευση και να αποκτήσει διεξόδους για τα πλεονάσματα των κεφαλαίων της και των εμπορευμάτων της. Στην εξόρμηση αυτή μετέχουν πολλές καπιταλιστικές δυνάμεις, που όπως είναι φυσικό, βρίσκονται μεταξύ των σε οξύτατο ανταγωνισμό. Στο τέλος, πραγματοποιείται ανάμεσα σ' αυτές τις δυνάμεις, μία διανομή του κόσμου σε αποικίες, σφαίρες και ζώνες επιρροής. Έτσι, δημιουργούνται τα σύγχρονα καπιταλιστικά υπερκράτη, οι σύγχρονες ιμπεριαλιστικές αυτοκρατορίες, όπως η βρετανική (κατά την εποχή του Λένιν).

Το στάδιο αυτό της καπιταλιστικής ανάπτυξεως, που χαρακτηριστικά του γνωρίσματα, όπως είδαμε, είναι το χρηματιστηριακό κεφάλαιο, τα μονοπώλια και η ιμπεριαλιστική επέκταση (διανομή του κόσμου μεταξύ των μεγάλων καπιταλιστικών κρατών), ο Λένιν το ονόμασε «ιμπεριαλισμό».

Ένα από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα όμως αυτής της ιμπεριαλιστικής εποχής, είναι ότι όλες οι καπιταλιστικές χώρες δεν αναπτύσσονται με τους ίδιους ρυθμούς. Άλλες χώρες έχουν αναπτυχθεί, ενώ άλλες μόλις αρχίζουν να αναπτύσσονται. Για ορισμένες χώρες έχουν ήδη αρχίσει να παρακμάζουν καπιταλιστικώς, ενώ άλλες βρίσκονται ακόμη στο αποκορύφωμα του καπιταλιστικού δυναμισμού των. Αυτή την κοινότατη διαπίστωση, ο Λένιν, μιμούμενος τος Μαρξ, την αποκάλεσε πομπωδώς «νόμο» και έτσι διατύπωσε τον «νόμο περί της ανισομερούς ανάπτυξεως του Καπιταλισμού κατά την εποχή του ιμπεριαλισμού».

Αυτή η ανισομερής ανάπτυξη, όπως είναι φυσικό, δημιουργεί διάφορα προβλήματα στις σχέσεις ανάμεσα στις καπιταλιστικές χώρες. Το κυριότερο από τα προβλήματα αυτά, είναι το αίτημα των νεότερων καπιταλιστικών-ιμπεριαλιστικών δυνάμεων για ανακατανομή του κόσμου. Οι νέες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις αρνούνται να αναγνωρίσουν σαν τετελεσμένο γεγονός την πραγματοποιηθείσα διανομή του κόσμου και ζητούν να εκτοπίσουν τις παλαιές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις από τις αποικίες και τις ζώνες επιρροής που διαθέτουν, για να εγκατασταθούν αυτές στην θέση τους. Όπως είναι επόμενο, οι παλαιές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις αρνούνται να ικανοποιήσουν αυτό το αίτημα και έτσι έχουμε, κατά τρόπο αναπόφευκτο, την εκδήλωση ενδοϊμπεριαλιστικών πολέμων, με σκοπό την διανομή του κόσμου. Τέτοιοι πόλεμοι (ιμπεριαλιστικοί), ήταν, κατά

τους κομμουνιστές, οι περισσότερες πολεμικές συρράξεις των τελευταίων δεκαετιών του 19ου αιώνας, καθώς και οι Α' και Β' Παγκόσμιοι Πόλεμοι (για τον Β', θεωρείται ότι ήταν ιμπεριαλιστικός, μόνο κατά την έναρξή του, γιατί ύστερα η συμμετοχή της ΕΣΣΔ τον μετέβαλε σε αντιφασιστικό).

Με βάση τις παραπάνω διαπιστώσεις, ο Λένιν έφθασε στο συμπέρασμα ότι στον ιμπεριαλισμό έχουμε μία γενική όξυνση όλων των αντιθέσεων του Καπιταλισμού, τις οποίες είχε ανακαλύψει ο Μαρξ. Οι αντιθέσεις αυτές, δηλαδή η αναρχία στην παραγωγή, η ύπαρξη δύο διαμετρικά αντιθέτων κοινωνικών τάξεων, η κοινωνικοποίηση της παραγωγής και η ατομική της ιδιοποίηση, όχι μόνο εξακολουθούν να ισχύουν, κατά τον Λένιν, και στο στάδιο του ιμπεριαλισμού όπως ίσχυαν και στο στάδιο του κλασικού Καπιταλισμού, αλλά και λόγω ακριβώς της υπάρξεως των μονοπωλίων και της μεγαλύτερης εκμεταλλεύσεως των εργαζομένων, οι εν λόγω αντιθέσεις αποκορυφώνονται.

Ταυτόχρονα, στις παλαιές αυτές αντιθέσεις, έρχονται να προστεθούν και αρκετές νέες. Μία τέτοια νέα αντίθεση είναι ο οξύτατος ανταγωνισμός μεταξύ των ιμπεριαλιστικών κρατών· ανταγωνισμός, που όπως είδαμε, οδηγεί στους πολέμους για την ανακατανομή του κόσμου. Άλλη νέα αντίθεση, που «ανακάλυψε» ο Λένιν, είναι η πάλη των αποικιακών λαών για την απελευθέρωσή τους από τον ιμπεριαλιστικό ζυγό και την ξένη εκμετάλλευση.

Έχουμε λοιπόν και όξυνση των παλαιών αντιθέσεων του Καπιταλισμού και προσθήκη νέων. Γι' αυτό, κατά τον Λένιν, ο ιμπεριαλισμός είναι το ανώτατο, αλλά ταυτόχρονα, και το τελευταίο στάδιο του Καπιταλισμού. Στο στάδιο αυτό, επέρχεται μία τέτοια ανάπτυξη, όλων των ενδοκαπιταλιστικών αντιθέσεων, ώστε καθίσταται αδύνατη η παραπέρα διατήρηση του ίδιου του καπιταλιστικού συστήματος. Συνεπώς, και αυτό είναι το σημαντικότερο και πρακτικότερο συμπέρασμα του Λένιν, έφθασε πλέον η εποχή της επαναστάσεως για την γενική ανατροπή του Καπιταλισμού.

## **Κριτική**

Διατυπώνοντας τις παραπάνω θεωρίες του ο Λένιν, διέπραξε τα ίδια ακριβώς σφάλματα που είχε διαπράξει πριν απ' αυτόν και ο Μαρξ. Δηλαδή τα σφάλματα:

**α)** Της υπεραπλοποιήσεως των σύνθετων κοινωνικών φαινομένων.

**β)** Της παραμορφωτικής μονομερούς των εξετάσεως, από μία και μόνο σκοπιά.

**γ)** Της αυθαίρετης εφαρμογής, μιας εντελώς αφηρημένης δογματικής μεθόδου αναλύσεως, με προκαθορισμένα σχήματα και πορίσματα.

**δ)** Της, επίσης, αυθαίρετης γενικεύσεως ως το απόλυτο, των συμπερασμάτων που συνάγονται με αυτόν τον τρόπο.

Βεβαίως, ο Λένιν προέβη σε ορισμένες ορθές διαπιστώσεις, όπως είναι η δημιουργία του χρηματιστηριακού κεφαλαίου, η ίδρυση των μονοπωλίων, η εμφάνιση του ιμπεριαλισμού και η ανισομερής ανάπτυξη των διαφόρων καπιταλιστικών χωρών (άλλωστε αυτή η ανισομέρεια της αναπτύξεως δεν είναι αποκλειστικό γνώρισμα του καπιταλισμού, αλλά γενικό γνώρισμα όλων των ιστορικών εποχών, το οποίο ίσχυε κατά την εποχή της ανισομερούς ανάπτυξης και των κομμουνιστικών χωρών λ.χ. ΕΣΣΔ και Κίνας).

Οι ορθές όμως διαπιστώσεις του Λένιν, οι οποίες άλλωστε αφορούν κοινότατα γεγονότα, τα οποία διαπίστωναν όλοι οι σύγχρονοί του, δεν εξαντλούν όλα τα γνωρίσματα του νέου σταδίου της κοινωνικής αναπτύξεως. Πλάι στα γνωρίσματα που ανέφερε ο Λένιν, υπάρχουν και άλλα γνωρίσματα τα οποία αυτός αγνόησε εντελώς. Τέτοια γνωρίσματα, είναι η αποκέντρωση των κεφαλαιούχων που συνόδευσε την συγκέντρωση του κεφαλαίου (διασπορά του κεφαλαίου σε πλήθος μετόχων), η ανανέωση των μεσαίων στρωμάτων που συνόδευσε την παρακμή των παλαιών μεσαίων στρωμάτων, η επικράτηση και η συνεχής διεύρυνση του δημοκρατικού καθεστώτος, η σταθερή άνοδος του βιοτικού επιπέδου των εργαζομένων, η αύξηση του κοινωνικού και πολιτικού ρόλου των εργατών λόγω της δημοκρατίας και της παιδείας, η ανάπτυξη των καθυστερημένων χωρών, η μεταμόρφωση του κράτους με την συνεχή διεύρυνση των αρμοδιοτήτων του και την ανάληψη κοινωνικών λειτουργιών κ.λπ. Όλα αυτά τα φαινόμενα, τα οποία παραγνώρισε ο Λενινισμός, οδήγησαν στην διαμόρφωση μιας νέας κοινωνικής καταστάσεως, η οποία δεν έχει καθόλου τα χαρακτηριστικά του «ιμπεριαλιστικού Καπιταλισμού», όπως τον φαντάστηκε και τον περιέγραψε ο Λένιν. Και ακριβώς αυτοί οι παράγοντες, τους όποιους αγνόησε ο Λένιν, είναι εκείνοι που εξασφάλισαν την επιβίωση και την αναμόρφωση του Καπιταλισμού, με την σύγχρονη μορφή του λαϊκού Καπιταλισμού, ή της μικτής κοινωνίας.

Ο Λένιν, πρόβλεπε σαν αμέσως επικείμενη, την πλήρη και οριστική καταστροφή του Καπιταλισμού και θεωρούσε σαν εντελώς αδύνατη κάθε παραπέρα ανάπτυξη, μεταρρύθμιση, ή βελτίωσή του. Γι' αυτόν, ήδη από τις παραμονές του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, ο Καπιταλισμός είχε λήξει και το μόνο που μπορούσαμε πια

να περιμένουμε, ήταν η παγκόσμια επανάσταση που θα τον ανέτρεπε και θα τον αντικαθιστούσε με τον Σοσιαλισμό. Αντί γι' αυτό όμως, ο Καπιταλισμός εξελίχθηκε, στις δεκαετίες που ακολούθησαν την διατύπωση των θεωριών του Λένιν, με ρυθμούς πρωτοφανείς για την ιστορία και δημιούργησε φαινόμενα ασύλληπτα και ακατανόητα για τους οπαδούς του Λενινισμού, όπως είναι λ.χ. η Ευρωπαϊκή Κοινή Αγορά, το Σχέδιο Μάρσαλ, η Ατλαντική Συμμαχία, η ανοικοδόμηση και ευημερία της δυτικής Ευρώπης, η απελευθέρωση των αποικιών, κ.λπ.

Η στατικότητα και το ξεπερασμένο των θέσεων του Λενινισμού, αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι ο Καπιταλισμός απέβαλε τα κυριότερα από τα χαρακτηριστικά του ιμπεριαλιστικού του σταδίου χωρίς να υποστεί την ανατροπή που προέβλεπε ο Λένιν. Έτσι, για παράδειγμα, η κατάργηση του αποικιακού συστήματος που ακολούθησε τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, όχι μόνο δεν επέφερε την καταστροφή του Καπιταλισμού, αλλά απεναντίας συνετέλεσε τα μέγιστα στην σύγχρονη πρωτοφανή ακμή του.

## **2. Η θεωρία της επανάστασης και η κριτική της**

Ο Λένιν έκανε όλη την ανάλυση, που αναπτύξαμε πιο πάνω, για έναν και μόνο σκοπό. Για να φθάσει στο συμπέρασμα για την άμεση αναγκαιότητα της επανάστασης. Η επανάσταση για την ανατροπή του Καπιταλισμού και την αντικατάσταση του από τον Σοσιαλισμό, είπε ο Λένιν, είναι πια μια άμεση αναγκαιότητα, είναι ένα θέμα που μπήκε επιτακτικά στην ημερησία διάταξη των καθηκόντων της εποχής μας.

Πού όμως θα γίνει αυτή η επανάσταση; Ο Λένιν είδε ότι η επανάσταση ήταν αδύνατο να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα σε όλες η τουλάχιστον στις κυριότερες καπιταλιστικές χώρες. Σκέφθηκε λοιπόν, ότι η επανάσταση θα έπρεπε να αρχίσει από μία οποιαδήποτε χώρα, έστω και εάν σ' αυτή την χώρα ήταν αδύνατο να πραγματοποιηθεί η σοσιαλιστική κοινωνία, μόνο και μόνο για να δοθεί έτσι το έναυσμα της παγκοσμίου επανάστασης. Η χώρα όπου θα επικρατούσε η επανάσταση, θα ήταν το φρούριο της παγκοσμίου επανάστασης, το ορμητήριό της, ο μοχλός που θα ανέτρεπε τον Καπιταλισμό σε παγκόσμια κλίμακα. Γι' αυτό, ο Λένιν και διατύπωσε την καινοφανή, από μαρξιστική άποψη, θεωρία περί της δυνατότητας της νίκης της «προλεταριακής επανάστασης» σε μία μόνο χώρα. Η θεωρία αυτή, στην πραγματικότητα ήταν αντίθετη προς τον Μαρξισμό που προέβλεπε την επανάσταση σε πολλές ταυτόχρονα χώρες, που θα είχαν φθάσει περίπου μαζί στο ανώτατο στάδιο της καπιταλιστικής των αναπτύξεως (Αγγλία,

Γαλλία, Γερμανία). Ο Λένιν όμως, εκείνο που προσπαθούσε να πετύχει, δεν ήταν να είναι πιστός στην μαρξιστική θεωρία, αλλά να εξαπολύσει έναντι πάσης θυσίας την επανάσταση. Γι' αυτό ακριβώς και διατύπωσε την άποψη, ότι υπήρχε η δυνατότητα της νίκης της επαναστάσεως έστω και σε μία μόνο χώρα.

Ποιά όμως θα ήταν αυτή η χώρα; Σύμφωνα βέβαια με την ορθόδοξη μαρξιστική θεωρία, η «προλεταριακή επανάσταση» θα ξεσπούσε στην πιο αναπτυγμένη καπιταλιστικώς κοινωνία, όπου Ο Καπιταλισμός θα είχε προσφέρει ότι ήταν δυνατόν να προσφέρει και συνεπώς θα ετίθετο πια, αντικειμενικά, το θέμα του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού αυτής της υπερώριμης καπιταλιστικά κοινωνίας.

Ο Λένιν όμως, ανατρέποντας για καθαρά πρακτικούς λόγους αυτό το «επιστημονικό» μαρξιστικό σχήμα, διατύπωσε μία νέα θεωρία, αυτή του «ασθενούς κρίκου». Σύμφωνα με αυτή την θεωρία, η επανάσταση δεν θα γίνει στην πιο ανεπτυγμένη καπιταλιστική χώρα, αλλά στον πιο «ασθενή κρίκο» του Καπιταλισμού. Αν δηλαδή, φανταστούμε τον Καπιταλισμό σαν μία μεγάλη αλυσίδα όπου κάθε κρίκος είναι και μία χώρα, είναι φανερό ότι δεν είναι δυνατόν να σπάσουμε την αλυσίδα στους πιο ισχυρούς κρίκους της. Αντίθετα, θα ψάξουμε να βρούμε ποιοι είναι οι πιο ασθενείς κρίκοι της αλυσίδας και εκεί θα καταφέρουμε τα κτυπήματά μας. Αφού σπάσουμε εκεί την αλυσίδα, θα μπορέσουμε ύστερα σιγά-σιγά να την διαλύσουμε ολόκληρη. Όπως βλέπουμε, η θεωρία αυτή του Λένιν δεν έχει καμμία σχέση με την «επιστημονική» δήθεν νομοτέλεια του Μαρξισμού (ιστορικός υλισμός) και είναι ένα καθαρώς πρακτικό θεώρημα, μία εντελώς καιροσκοπική τακτική.

Πώς όμως, θα βρούμε ποιός είναι ο «ασθενής κρίκος» στην αλυσίδα του παγκοσμίου Καπιταλισμού και πότε θα τον σπάσουμε; Ο κρίκος αυτός, λέει ο Λένιν, βρίσκεται ύστερα από μία προσεκτική εξέταση τόσο της διεθνούς καταστάσεως, όσο και της εσωτερικής καταστάσεως κάθε χώρας ιδιαιτέρως, θα μελετήσουμε δηλαδή ολόκληρο «το πλέγμα του παγκόσμιου ιμπεριαλισμού», για να δούμε σε τι κατάσταση βρίσκεται. Αν αντιμετωπίζει μία γενική οικονομική κρίση, αν ανάμεσα στις καπιταλιστικές δυνάμεις υπάρχουν οξείες συγκρούσεις και ακόμη καλύτερα αν έχουν ξεσπάσει ενδοκαπιταλιστικοί πόλεμοι, τότε η στιγμή είναι ευνοϊκή γενικώς για να αποπειραθούμε το σπάσιμο κάποιου κρίκου της αλυσίδας των καπιταλιστικών κρατών. Θα μελετήσουμε, επίσης, και την «παγκόσμια επανάσταση», ώστε να υπολογίσουμε σωστά τις πραγματικές δυνατότητες του παγκοσμίου επαναστατικού κινήματος. Αν ταυτόχρονα με τις δυσκολίες του διεθνούς Καπιταλισμού, υπάρχει και μία άνοδος του διεθνούς επαναστατικού

κινήματος, τότε η κατάσταση είναι εξαιρετικά ευνοϊκή για να εξαπολύσουμε την επανάστασή μας.

Η χώρα που θα διαλέξουμε, θα πρέπει να είναι εκείνη στην οποία θα υπάρχει αυτήν την στιγμή μία γενική εθνική κρίση. Η κρίση αυτή, θα πρέπει να είναι πολύπλευρη και να υπάρχει, τόσο «επάνω» όσο και «κάτω». Δηλαδή η άρχουσα τάξη να μην είναι πια σε θέση να κυβερνήσει και ο λαός να έχει συνειδητοποιήσει αυτό το γεγονός και να βρίσκεται σε επαναστατική έξαρση. Η ταυτόχρονη συνύπαρξη όλων αυτών των ευνοϊκών παραγόντων, διεθνών και εσωτερικών, καθορίζει τον στόχο και τον γενικό χρόνο της επαναστάσεως και αποκλήθηκε από τον Λένιν, «γενικός νόμος των επαναστάσεων».

Από πλευράς όμως του ακριβούς χρόνου ενάρξεως της επαναστάσεως, θα πρέπει να γίνει μία ειδικότερη εκτίμηση των επί μέρους συνθηκών. Ο χρόνος είναι κατάλληλος για να εξαπολυθεί η επανάσταση, όταν υπάρχουν τρεις συνθήκες:

- α)** Στις τάξεις του ταξικού εχθρού, επικρατεί πλήρης σύγχυση και οξεία διαίρεση.
- β)** Οι ενδιάμεσες λύσεις των ταλαντευμένων στρωμάτων έχουν αποτύχει και χρεοκοπήσει.
- γ)** Το προλεταριάτο είναι αποφασισμένο να δράσει επαναστατικά.

Η αναγκαιότητα για την συνύπαρξη των τριών αυτών παραγόντων, ονομάσθηκε από τον Λένιν, «θεμελιώδης νόμος της επαναστάσεως».

Με τον «γενικό νόμο των επαναστάσεων», έχουμε διαλέξει γενικά τον χρόνο και ειδικά την χώρα της επαναστάσεως. Με τον «θεμελιώδη νόμο της επαναστάσεως», διαλέγουμε την συγκεκριμένη πλέον στιγμή που θα δράσουμε στην συγκεκριμένη χώρα. Αλλά ούτε και αυτό είναι αρκετό. Για να δράσουμε με επιτυχία, πρέπει προηγουμένως να φροντίσουμε με την όλη δραστηριότητά μας να εξασφαλίσουμε τους «τρεις όρους της νίκης». Αυτοί οι τρεις όροι, κατά τον Λένιν, είναι οι εξής:

- α)** Το κομμουνιστικό κόμμα πρέπει να έχει ισχυρότατες οργανώσεις μέσα στην εργατική τάξη. Το κόμμα πρέπει να ελέγχει τα περισσότερα συνδικάτα, να έχει διεισδύσει στους περισσότερους και σημαντικότερους κλάδους των εργατών, να βρίσκεται σε όλους τους τόπους δουλειάς, να καθοδηγεί έντονους και μαχητικούς εργατικούς αγώνες τους οποίους να φροντίζει οπωσδήποτε να πολιτικοποιεί.



Αποκορύφωμα όλης αυτής της δραστηριότητας και της συστηματικής εκμεταλλεύσεως των οικονομικών προβλημάτων και αιτημάτων των εργαζομένων για πολιτικούς σκοπούς, είναι η εξαπόλυση γενικής πολιτικής απεργίας. Αυτή η απεργία, δείχνει ότι οι οικονομικοί αγώνες των εργαζόμενων έχουν πια πολιτικοποιηθεί αρκετά και οι μάζες έχουν επαναστατικοποιηθεί σε ικανοποιητικό βαθμό. Γι' αυτό ακριβώς, η γενική πολιτική απεργία είναι η παραμονή της επαναστάσεως, το τελευταίο βήμα προς αυτήν, το προμήνυμα της ενόπλου εξεγέρσεως.

**β)** Το κομμουνιστικό κόμμα, πρέπει να έχει ισχυρές οργανώσεις σε όλα τα βασικά κέντρα της χώρας. Δηλαδή στην πρωτεύουσα, στα μεγάλα βιομηχανικά κέντρα, στους συγκοινωνιακούς κόμβους. Στα σημεία αυτά θα πρέπει να κτυπήσει η επανάσταση. Όταν καταληφθούν αυτά τα ζωτικά κέντρα της χώρας, δεν είναι δυνατόν παρά να επικρατήσει η επανάσταση και στο υπόλοιπο τμήμα της.

**γ)** Το κομμουνιστικό κόμμα, πρέπει να έχει διαβρώσει σε αξιόλογο βαθμό τις ένοπλες δυνάμεις και τα σώματα ασφαλείας, ώστε το καθεστώς να μη δύναται να προβάλλει σοβαρή αντίσταση στην επανάσταση.

Όλη η δραστηριότητα λοιπόν, ενός κομμουνιστικού κόμματος, πρέπει να αποβλέπει ακριβώς στην εξασφάλιση αυτών των «τριών προϋποθέσεων της νίκης», ώστε να είναι σε θέση μόλις δημιουργηθεί μία ευνοϊκή συγκυρία διεθνών και εσωτερικών περιστάσεων, να εξαπολύσει με επιτυχία την επανάστασή του για την κατάληψη της αρχής. Συνεπώς, το μέγεθος της κομμουνιστικής απειλής σε μία χώρα, δεν πρέπει να κρίνεται από το ποσοστό των ψήφων που παίρνει το κομμουνιστικό κόμμα, ούτε από τον αριθμό των εδρών που διαθέτει στην Βουλή, αλλά, από το έως ποιο σημείο έχει προχωρήσει στην συγκέντρωση των «τριών όρων της νίκης». Ένα κομμουνιστικό κόμμα, με 30% των ψήφων και χωρίς τους «τρεις όρους της νίκης» είναι σχετικώς ακίνδυνο, ενώ ένα κομμουνιστικό κόμμα με 5% των ψήφων, αλλά που έχει πραγματοποιήσει τους «τρεις όρους της νίκης», είναι άκρως επικίνδυνο.

Τα κομμουνιστικά κόμματα, λοιπόν, σύμφωνα με τις θέσεις του Λένιν, δεν είναι κανονικά πολιτικά κόμματα τα όποια αποβλέπουν στην κατάληψη της αρχής διά των κλασικών κοινοβουλευτικών μεθόδων... Η κοινοβουλευτική δύναμη και γενικά οι νόμιμες θέσεις που κατέχει ένα κομμουνιστικό κόμμα, έχουν κυρίως σημασία, επειδή το εξυπηρετούν στο να συγκεντρώσει τους «τρεις όρους της νίκης».

Για να εξασφαλίσει τους «τρεις όρους της νίκης» το κομμουνιστικό κόμμα, τονίζει ο Λένιν, οφείλει να εφαρμόζει μία πολύ ευέλικτη στρατηγική και τακτική. Στην τακτική αυτή πρέπει να συνδυάζει την άμυνα με την επίθεση, να ξέρει να κάνει ελιγμούς, υποχωρήσεις και συμβιβασμούς. Να μη διστάζει να δίνει υποσχέσεις τις οποίες δεν πρόκειται να τηρήσει, να ιδρύει ενιαία μέτωπα με συμμάχους, τους οποίους αργότερα πρόκειται να εξοντώσει. Όλα αυτά, τονίζει απροκάλυπτα και με μακιαβελική ειλικρίνεια ο Λένιν, επιτρέπονται εν ονόματι του τελικού μας σκοπού. Πρέπει να είμαστε συνεπείς μόνο στον τελικό μας σκοπό. Χάριν αυτής ακριβώς της υπέρτατης συνέπειας, επιτρέπεται κάθε άλλη ασυνέπεια, ηθικής, πολιτικής, ή άλλης φύσεως. *«Ηθικό, είναι εκείνο που εξυπηρετεί το κόμμα»*, διακήρυξε ο Λένιν. Συνεπώς, αν το ψεύδος, το έγκλημα, η προδοσία εξυπηρετούν το κόμμα, τότε είναι πράξεις, όχι απλώς επιτρεπόμενες, αλλά και επιβαλλόμενες από αυτήν την ιδιότυπη κομμουνιστική «ηθική». Και αν αντίθετα, η αλήθεια, η αρετή, ο πατριωτισμός κ.λπ. ζημιώνουν το κόμμα, τότε είναι πράξεις απαγορευμένες και τιμωρητές, είναι εγκλήματα.

Το κομμουνιστικό κόμμα, λέει ακόμη ο Λένιν, δεν είναι σε θέση να πραγματοποιήσει μόνο του την νικηφόρα επανάσταση. Χρειάζεται συμμάχους. Γι' αυτό, κατά παραβίαση και πάλι του Μαρξισμού, διακήρυξε την ανάγκη της λεγομένης «εργατοαγροτικής συμμαχίας», δηλαδή με άλλα λόγια, της διεισδύσεως του κομμουνιστικού κόμματος στους αγρότες. Η τακτική αυτή κατέστη αναγκαία, γιατί παρά τις προβλέψεις του Μαρξισμού, η εργατική τάξη δεν έγινε η πλειοψηφία της κοινωνίας, η πλειοψηφία των εργατών δεν απέκτησε επαναστατική συνείδηση και η αγροτική τάξη δεν έπαψε να υπάρχει. Γι' αυτό, ο Λένιν, διαπίστωσε την ανάγκη να κατακτηθούν οι αγρότες σαν σύμμαχοι του «προλεταριάτου» στην «προλεταριακή επανάσταση». Επίσης υπογράμμισε και την ανάγκη του επηρεασμού των μεσαίων στρωμάτων, τα οποία, σε αντίθεση και πάλι προς τις προβλέψεις του Μαρξ, εξακολουθούν να υπάρχουν. Τα μεσαία στρώματα, είπε ο Λένιν, πρέπει να πεισθούν να μείνουν τουλάχιστον ουδέτερα στην σύγκρουση και να μη δράσουν εναντίον της επαναστάσεως μας. Ακόμη, ο Λένιν, είδε τα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα των αποικιακών λαών σαν μία «εφεδρεία της επαναστάσεως» και υπογράμμισε την ανάγκη να αξιοποιηθούν έντεχνα αυτά τα κινήματα, που στην ουσία τους είναι αστικά, προς το συμφέρον της κομμουνιστικής επαναστάσεως.

Τέλος, ο Λένιν, αφού διέγραψε όλη την πορεία προς την επανάσταση, ασχολήθηκε και με την διεξαγωγή της ίδιας της επαναστάσεως. Γράφοντας για την τέχνη της

επαναστάσεως, ο Λένιν τονίζει την μεγάλη σημασία του αιφνιδιασμού. Ο εχθρός, υπογραμμίζει, πρέπει να καταλαμβάνεται εξ απροόπτου και να αιφνιδιάζεται. Γι' αυτό πρέπει να τον καθησυχάσουμε, να τον εξαπατούμε, να τον αποκοιμίζουμε, να τον αποπροσανατολίζουμε και να τον αποπλίζουμε ψυχολογικώς και ολικώς.

Επίσης, μεγάλη σημασία, κατά τον Λένιν, έχει και η διατήρηση της επιθέσεως. «*Η άμυνα, είναι ο θάνατος της ενόπλου εξεγέρσεως*», έγραφε. Γι' αυτό πρέπει με κάθε θυσία να διατηρούμε την επιθετική πρωτοβουλία και να υποχρεώνουμε τον εχθρό σε μία συνεχή άμυνα.

Μεγάλη σημασία έχει, επίσης, ο ηθικός παράγοντας. Γι' αυτό, πρέπει να φροντίζουμε, με την κατάλληλη ψυχολογική επεξεργασία, να διατηρούμε ακμαίο το ηθικό των οπαδών μας και να υπονομεύουμε το ηθικό των αντιπάλων. Τόνιζε μάλιστα ο Λένιν, ότι είναι ανάγκη να έχουμε καθημερινώς, ακόμη και κάθε ώρα αν είναι δυνατόν, διάφορες επιτυχίες και νίκες, έστω και μικρές, για την διατήρηση του ηθικού των οπαδών μας.

Η επίθεση, εξ άλλου, πρέπει κατά προτίμησιν να στρέφεται εναντίον του ασθενέστερου σημείου της εχθρικής γραμμής. Πριν κτυπήσουμε τον εχθρό, πρέπει να επισημαίνουμε προσεκτικά τα τρωτά σημεία του και να συγκεντρώνουμε εκεί τα πυρά μας, ώστε να ανατρέπουμε από αυτούς τους ασθενείς κρίκους όλη την διάταξη του αντιπάλου.

Εφ' όσον αρχίσουμε μία εξέγερση, τονίζει ο Λένιν, πρέπει να είμαστε αποφασισμένοι «*να την πάμε ως το τέλος*». Δηλαδή, δεν πρέπει σε καμμία περίπτωση να την αρχίζουμε με μία προοπτική συμβιβασμού ή συνθηκολογήσεως. Ο αγώνας πρέπει να είναι ανένδοτος και να διεξάγεται αδίστακτα, με όλη την αναγκαία σκληρότητα ως το τέλος. Όταν αρχίζουμε την εξέγερση, πρέπει «*να την αρχίζουμε για καλά*», με την αμείλικτη απόφαση να την πάμε ως τις ακραίες συνέπειές της. «*Δεν επιτρέπεται*», έγραφε, «*να παίζουμε με την ένοπλη εξέγερση*».

Όπως βλέπουμε, όλη η θεωρία του Λένιν περί της επαναστάσεως, είναι καθαρά πρακτικιστική, απόλυτα ρεαλιστική και δεν έχει καμμία ουσιαστική σχέση με τον Μαρξισμό. Είναι απλώς μία τεχνική για την κατάληψη της εξουσίας, τεχνική κατάλληλη για οποιοδήποτε ανατρεπτικό κίνημα που αποβλέπει σ' αυτόν τον σκοπό. Μπορούμε μάλιστα να πούμε, ότι κανονικά η τεχνική αυτή θα έπρεπε να ισχύει για όλους τους άλλους κινηματίες, εκτός από τους μαρξιστές, οι όποιοι ισχυρίζονται ότι είναι εκπρόσωποι της «ιστορικής νομοτέλειας» και ότι θα πάρουν

την εξουσία με μία νομοτελειακώς καθορισμένη επανάσταση, η οποία, σύμφωνα με την σύλληψη του Μαρξ, δεν θα είχε καμμία σχέση με αυτήν την καθαρά πραξικοπηματική τακτική του Λένιν.

### **3. Η θεωρία περί του κομμουνιστικού κόμματος**

Αφού διαπίστωσε την άμεση αναγκαιότητα της επανάστασης και επεξεργάστηκε, όπως είδαμε την στρατηγική και την τακτική της, ο Λένιν ασχολήθηκε και με το όργανο της πρακτικής προπαρασκευής και διεξαγωγής της επανάστασης. Ο Μαρξ και ο Ένγκελς δεν είχαν ασχοληθεί καθόλου, από θεωρητικής τουλάχιστον πλευράς, με αυτό το ζήτημα. Σύμφωνα με το σχήμα του ιστορικού υλισμού που είχαν καταστρώσει, η επανάσταση θα ξεσπούσε κατά τρόπο αυθόρμητο, όταν οι «ιστορικοί νόμοι» θα είχαν ωριμάσει όλες τις αντικειμενικές προϋποθέσεις για την εκδήλωσή της. Σε μία ορισμένη στιγμή, το προλεταριάτο, δεν θα ήταν δυνατόν να κάνει διαφορετικά, παρά να ξεσηκωθεί και να ανατρέψει τον παρηκμασμένο Καπιταλισμό, για να τον αντικαταστήσει αμέσως με τον, αντικειμενικά πια, αναγκαίο Σοσιαλισμό. Ο Λένιν όμως, αντιμετώπισε κατά πρόσωπο το ώμο και ρεαλιστικό ερώτημα: Ποιός θα κάνει την επανάσταση;

Φυσικά, η σωστή μαρξιστική απάντηση θα ήταν, ότι την επανάσταση θα την κάνει η εργατική τάξη, το προλεταριάτο. Ο Λένιν όμως με τον ρεαλισμό που τον διέκρινε, διαπίστωσε ότι το προλεταριάτο, δεν ανταποκρίθηκε στις προβλέψεις του Μαρξισμού, δεν απέκτησε επαναστατική συνείδηση και δεν είναι διατεθειμένο να πραγματοποιήσει καμμία επανάσταση. Και αν αυτό ίσχυε για τις πιο ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, ίσχυε πολύ περισσότερο για την Ρωσία που βρισκόταν ακόμα στα πρώτα στάδια της καπιταλιστικής της αναπτύξεως και όπου το προλεταριάτο ήταν μία ασήμαντη μειοψηφία, ασθενής από πολιτική, πνευματική και κοινωνική άποψη.

Γι' αυτό ο Λένιν, ανατρέποντας τον ίδιο τον ιστορικό υλισμό και την μαρξιστική αντίληψη περί της παντοδυναμίας των αντικειμενικών ιστορικών νόμων, διακήρυξε την αδυναμία της εργατικής τάξεως να δημιουργήσει μόνη της την επαναστατική της θεωρία, να συνειδητοποιήσει την «αποστολή» της (δηλαδή την αποστολή που της ανέθετε ο Μαρξισμός) και να πραγματοποιήσει την επανάσταση αναλαμβάνοντας την αναγκαία επαναστατική δράση. Την αδυναμία αυτή του προλεταριάτου, ο Λένιν την δικαιολόγησε με υποκειμενικούς παράγοντες. Η εργατική τάξη, είπε, έχει χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, οι αστοί δεν την αφήνουν να αναπτυχθεί πνευματικώς, πολιτικώς και κοινωνικώς και γι' αυτό δεν μπορεί να ανεβεί ως το ύψος της «ιστορικής της αποστολής», να την αντιληφθεί και να

αναλάβει τον ρόλο της. Γι' αυτό, η επαναστατική θεωρία πρέπει να «εισαχθεί» στην εργατική τάξη «απ' έξω». Με άλλα λόγια, ορισμένοι αστοί διανοούμενοι που θα αντιληφθούν την ιστορική αναγκαιότητα της σοσιαλιστικής μεταβολής, θα εγκαταλείψουν την τάξη τους και προσχωρώντας στο προλεταριάτο θα του διδάξουν την επαναστατική θεωρία, θα το οπλίσουν με την γνώση των «ιστορικών νόμων», θα το οργανώσουν και θα το οδηγήσουν στην εκπλήρωση του ιστορικού του ρόλου. Τέτοιοι διανοούμενο-δάσκαλο του προλεταριάτου, θεωρούσε ο Λένιν τον εαυτό του.

Για τους λόγους όμως που προαναφέραμε, δεν είναι δυνατόν ολόκληρο το προλεταριάτο σαν τάξη να αντιληφθεί και να παίξει τον υποτιθέμενο ιστορικό ρόλο του. Γι' αυτό, το έργο της επαναστάσεως δεν μπορεί να ανατεθεί στο σύνολο του προλεταριάτου, αλλά θα το αναλάβει μία «επίλεκτη πρωτοπορία» του. Η πρωτοπορία αυτή, θα συγκροτήσει έναν δικό της πολιτικό οργανισμό, το κομμουνιστικό κόμμα. Το κόμμα αυτό, δεν θα ταυτίζεται λοιπόν και δεν θα πρέπει να επιδιώκει να ταυτιστεί, με το σύνολο της εργατικής τάξεως. Δεν θα περιλαμβάνει στους κόλπους του ούτε το σύνολο, ούτε καν την πλειοψηφία του προλεταριάτου. Θα περιλαμβάνει μόνον την «πρωτοπορία» του προλεταριάτου, δηλαδή τους πιο έξυπνους, τους πιο συνειδητούς, τους πιο δραστήριους, από κομμουνιστική σκοπιά, εργάτες. Πλάι σ' αυτούς, θα ανήκουν στο κόμμα και άτομα από άλλες κοινωνικές τάξεις που θα υιοθετήσει την «υπόθεση του προλεταριάτου» και θα έχουν προσχωρήσει στην επανάσταση. Το κόμμα λοιπόν, δεν θα είναι μαζικό αλλά πρωτοποριακό όργανο. Θα είναι ένα είδος εμπροσθοφυλακής του προλεταριάτου, ένας καθοδηγητής της εργατικής τάξεως και του επαναστατικού κινήματος γενικότερα. Το κόμμα αυτό, αποτελούμενο από «επίλεκτο ανθρώπινο υλικό» (με κομματικά κριτήρια), διαφυλάσσοντας προσεκτικά τον «πρωτοποριακό του χαρακτήρα» (μη δεχόμενο εύκολα και ανεξέλεγκτα, προσχωρήσεις στις γραμμές του), θα είναι ένα είδος επιτελείου που θα προπαρασκευάσει, θα οργανώσει, θα εξαπολύσει και θα διεξαγάγει την επανάσταση.

Πυρήνας του κομμουνιστικού κόμματος, θα είναι οι «επαγγελματίες επαναστάτες». Σε αντίθεση προς τους μενσεβίκους-σοσιαλιστές, ο Λένιν πίστευε ότι ο Σοσιαλισμός δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί διά της κατακτήσεως της πλειοψηφίας του λαού και διά των κοινοβουλευτικών μεθόδων, αλλά μόνον διά της ενόπλου βίας. Την βία αυτή, μπορούν να την προπαρασκευάσουν και να την εφαρμόσουν μόνον ειδικευμένοι άνθρωποι, οι «επαγγελματίες επαναστάτες».

Πρέπει δηλαδή, κατά τον Λένιν, το κομμουνιστικό κόμμα να διάλεξει μερικούς ανθρώπους που να διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα, να τους εκπαιδεύσει σχετικά και να τους αναθέσει κατ' αποκλειστικότητα το έργο της επανάστασης, αναλαμβάνοντας αυτό την συντήρησή τους. Οι άνθρωποι αυτοί, θα πρέπει να μη έχουν οικονομικές ή άλλες φροντίδες και έχοντας εξασφαλισμένη την ύπαρξή τους, να ασχολούνται αποκλειστικά και μόνο με την επανάσταση, την οποία θα πρέπει να καταστήσουν μόνιμη επαγγελματική τους απασχόληση. Αυτοί είναι οι «επαγγελματίες κομμουνιστές», που στελεχώνουν κάθε κομμουνιστικό κόμμα και αποτελούν τον κεντρικό πυρήνα του, την σπονδυλική του στήλη.

Οι μενσεβίκοι, αντιπαρατήρησαν τότε στους μπολσεβίκους οπαδούς του Λένιν, ότι με την δημιουργία των επαγγελματιών κομμουνιστών είναι βέβαια δυνατόν να επιταχυνθεί η επανάσταση και να εξασφαλισθεί η νίκη της. Ταυτόχρονα όμως, με την υιοθέτηση αυτού του θεσμού, θα επέρχονταν και ο εκφυλισμός του ίδιου του κόμματος και αυτής της επανάστασης. Το κομμουνιστικό κόμμα, είπαν, θα έχανε τον προλεταριακό του χαρακτήρα και θα μετατρέπονταν σε έναν κλειστό στρατιωτικοπολιτικό συνωμοτικό οργανισμό επαγγελματιών του πραξικοπήματος. Και όταν θα είχε πραγματοποιηθεί η νικηφόρα επανάσταση, την εξουσία δεν θα την έπαιρνε βέβαια το, αποξενωμένο πια από το κόμμα και την επανάσταση, προλεταριάτο. Θα την έπαιρναν αυτοί οι λίγοι «επαγγελματίες επαναστάτες», οι όποιοι και μοιραίως θα μετατρέπονταν σε νέα άρχουσα τάξη. Ο «επαγγελματισμός», θα ήταν η αιτία ενός θανάσιμου εκφυλισμού της σοσιαλιστικής επανάστασης. Οι αντιρρήσεις των σοσιαλιστών δεν εισακούσθηκαν και επεκράτησαν οι απόψεις του Λένιν. Το ΚΚΣΕ οργανώθηκε με βάση την αρχή του επαγγελματισμού. Ο Λένιν δικαιώθηκε με το επιτυχές πραξικόπημα του 1917, που έδωσε την εξουσία στους κομμουνιστές. Ταυτόχρονα όμως, δικαιώθηκαν και οι σοσιαλιστές, γιατί πραγματικά η επανάσταση του Οκτωβρίου του 1917, δεν ήταν η μεγαλειώδης επανάσταση των γιγαντιαίων προλεταριακών μαζών που είχε προφητεύσει ο Μαρξ, αλλά ένα κίνημα λίγων «επαγγελματιών επαναστατών», οι όποιοι και κράτησαν την εξουσία για τον εαυτό τους επιβάλλοντας την δικτατορία τους και στο ίδιο το προλεταριάτο, εν ονόματι του οποίου έκαναν την επανάστασή τους.

Ο Λένιν, επεξεργάσθηκε επίσης και τις οργανωτικές αρχές, επάνω στις όποιες θα έπρεπε να στηριχθεί το κομμουνιστικό κόμμα. Οι κυριότερες από τις αρχές αυτές είναι τρεις: Η μονολιθικότητα, ο δημοκρατικός συγκεντρωτισμός και ο συνωμοτισμός.

Η μονολιθικότητα, σημαίνει άτι, όπως το λέει και η λέξη, το κομμουνιστικό κόμμα πρέπει να εμφανίζεται σαν ένα μονολιθικό τείχος χωρίς την παραμικρή ρωγμή. Γι' αυτό, μέσα στο κόμμα δεν επιτρέπεται καμμία διαφωνία, καμμία προσωπική γνώμη, καμμία ατομική στάση.

Ολόκληρο το κόμμα, από τον αρχηγό του ως το τελευταίο μέλος του, πρέπει να έχουν παντού και πάντοτε την ίδια ακριβώς θέση πάνω και στο πιο παραμικρό ζήτημα. Δεν είναι δυνατόν, το μέλος του κόμματος παραμένοντας φανατικός κομμουνιστής και αποδεχόμενος ολόκληρη την γραμμή του κόμματος, να διαφοροποιεί έστω και κατ' ελάχιστον τις αντιλήψεις του από την επίσημη θέση του κόμματος, έστω και σε ένα τριτεύον θέμα. Γι' αυτό, οποίος παρεκκλίνει έστω και κατ' ελάχιστον από την επίσημη κομματική γραμμή, αυτός τιμωρείται, διαγράφεται, ή ακόμη και εξοντώνεται αμείλικτα ως εχθρός του Κομμουνισμού.

Ο δημοκρατικός συγκεντρωτισμός, σημαίνει ότι, κατά την διάρκεια της επεξεργασίας και της διαμορφώσεως της κομματικής γραμμής, μπορεί θεωρητικά κάθε μέλος να συνεισφέρει λέγοντας την άποψή του. Αφού όμως καθορισθεί πια η γραμμή αυτή, είναι απολύτως υποχρεωτική για όλα τα μέλη του κόμματος. Ο δημοκρατικός συγκεντρωτισμός, σημαίνει επίσης, ότι τα μέλη του κόμματος μπορούν να απευθύνονται προς τα επάνω, με αιτήματα ή παράπονα, αλλά ότι η ηγεσία διαχειρίζεται εν λευκώ τις κομματικές υποθέσεις και τα ατομικά ζητήματα των κομματικών μελών. Η ηγεσία έχει το δικαίωμα να διορίσει στελέχη, να διαγράψει μέλη, να καθαιρέσει στελέχη, να πάρει διάφορες αποφάσεις, να δώσει οποιαδήποτε εντολή. Όλοι οφείλουν τυφλή υποταγή στην ηγεσία του κόμματος.

Ο συνωμοτισμός, τέλος, σημαίνει ότι ένα κομμουνιστικό κόμμα οφείλει να ενεργεί μυστικά και κυρίως να διαθέτει παντού και πάντοτε κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες, πλάι στον νόμιμο μηχανισμό του και έναν παράνομο συνωμοτικό μηχανισμό. Μία βασική αρχή κάθε κομμουνιστικού κόμματος, οπουδήποτε και αν δρα αυτό, είναι ακριβώς ο συνδυασμός της νόμιμης και της παράνομης δράσεως. Σύμφωνα μάλιστα με τις αρχές του Λενινισμού, η νόμιμη δράση (κοινοβουλευτική, συνδικαλιστική, δημοσιογραφική κ.λπ.) οφείλει να υποτάσσεται στην παράνομη δράση, που είναι η κυριότερη και να την εξυπηρετεί. Ο νόμιμος μηχανισμός, δηλαδή, ενός κομμουνιστικού κόμματος, έχει για κύριο σκοπό του να καλύπτει και να προφυλάσσει τον παράνομο μηχανισμό. Ταυτόχρονα, πρέπει να υπάρχει διαχωρισμός παράνομης και νόμιμης δουλειάς· δηλαδή να υπάρχουν δύο χωρισμοί μηχανισμοί που να μη εμπλέκονται ο ένας στον άλλο και να χρησιμοποιούνται διαφορετικά στελέχη. Αυτό γίνεται για την ακόμη μεγαλύτερη προστασία του

παράνομου μηχανισμού που δεν εμφανίζεται στο προσκήνιο, αλλά μένει στο σκοτάδι και στην αφάνεια.

Σκοπός όλης της δραστηριότητας, ενός κομμουνιστικού κόμματος που δρα σε μία καπιταλιστική χώρα, είναι η προπαρασκευή και η εξαπόλυση της επαναστάσεως με σκοπό την ανατροπή του κοινωνικοπολιτικού καθεστώτος και του οικονομικού συστήματος. Δηλαδή, σκοπός όλης της δραστηριότητας των κομμουνιστών, είναι να συγκεντρώσουν στα χέρια τους τους τρεις λενινιστικούς «όρους της νίκης» και αφού το πετύχουν αυτό, να εκμεταλλευθούν ύστερα και την πρώτη κατάλληλη ευκαιρία που θα τους παρουσιαστεί για να αρπάξουν την εξουσία. Πριν από την επανάσταση λοιπόν, το κόμμα είναι το επιτελικό όργανο της προπαρασκευής και της εξαπόλυσεως της. Μετά την επανάσταση, το κομμουνιστικό κόμμα γίνεται πια το όργανο ασκήσεως της εξουσίας, το όργανο με το οποίο, υποτίθεται ότι, το προλεταριάτο ασκεί την δικτατορία του.

Όπως βλέπουμε, σύμφωνα με αυτήν την λενινιστική αντίληψη για το κόμμα, τα κομμουνιστικά κόμματα δεν μοιάζουν με τα συνηθισμένα πολιτικά κόμματα των δημοκρατικών χωρών. Μοιάζουν περισσότερο με στρατιωτικοπολιτικούς οργανισμούς, ενός ειδικού συνωμοτικού ανατρεπτικού τύπου. Δίνουν στα μέλη τους μία κοσμοθεωρία, τους επιβάλλουν ένα αυστηρό δόγμα, τους προσφέρουν πλούσια δράση, τα υποχρεώνουν σε έναν ειδικό τρόπο ζωής και γενικά μοιάζουν με τα μοναχικά τάγματα του Μεσαίωνα. Τα κομμουνιστικά κόμματα ανάγουν το δόγμα του Κομμουνισμού σε μία θρησκεία με φανατικούς οπαδούς και δημιουργούν νέους τύπους ανθρώπων. Οι τύποι αυτοί είναι ο «επαγγελματίας κομμουνιστής-επαναστάτης» και ο «μαζάνθρωπος», ο οποίος έχει αποβάλει τις υπεύθυνες υποκειμενικές του αντιδράσεις, έχει χάσει την ατομική του προσωπικότητα και συμπεριφέρεται παντού και πάντοτε σαν μέλος ενός ευρύτερου οργανισμού, σαν μόριο και εξάρτημα μιας μεγαλύτερης μάζας, εκτελώντας τις εντολές που του δίνουν.

Φυσικά, δεν θέλει πολύ σκέψη για να καταλάβει κανείς, ότι αυτό το είδος του κόμματος που σχεδίασε και οργάνωσε ο Λένιν, δεν έχει καμμία πραγματική σχέση με τον αρχικό Μαρξισμό. Ένα τέτοιο κόμμα, δεν είναι φορέας «ιστορικών νόμων», αλλά απλώς και μόνο μία τέλεια οργάνωση συνωμοτών κινηματιών, που είναι φυσικό κάτω από ορισμένες ευνοϊκές συνθήκες να κατορθώνει να αρπάζει κάποτε την εξουσία, στην μία ή στην άλλη χώρα. Το κόμμα αυτό, χρησιμοποιεί απλώς σαν ιδεολογικό προπέτασμα, μία φρασεολογία σοσιαλιστική και μία ορολογία μαρξιστικής προελεύσεως.



#### **4. Η θεωρία περί δικτατορίας του προλεταριάτου**

Το έργο όμως της επανάστασεως, δεν λήγει με την κατάληψη της εξουσίας από τους κομμουνιστές σε μία χώρα. Θα πρέπει μετά από αυτό, να πάρουν και όλα τα αναγκαία μέτρα για την αμείλικτη συντριβή του ταξικού εχθρού, για την καταστροφή του καπιταλιστικού συστήματος και για την νίκη της επανάστασεως σε παγκόσμια κλίμακα. Στην διάρκεια αυτής της μεταβατικής περιόδου, κατά την οποία θα συνεχίζεται ο αγώνας εναντίον του «ταξικού εχθρού», τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και στον διεθνή στίβο, είναι αναγκαία η διατήρηση μιας κρατικής εξουσίας, η οποία μάλιστα θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο αυστηρή, πιο συγκεντρωτική και πιο αδυσώπητη. Η εξουσία αυτή, κατά τον Λένιν, δεν μπορεί να είναι άλλη από την «δικτατορία του προλεταριάτου». Το προλεταριάτο δηλαδή, παίρνοντας την εξουσία, δεν θα διαλύσει το κράτος, αλλά μόνο τον αστικό κρατικό μηχανισμό, για να τον αντικαταστήσει από τον δικό του κρατικό μηχανισμό. Το προλεταριάτο (δηλαδή το κόμμα), θα περιβληθεί με δικτατορικές εξουσίες, για να μπορέσει να εκμηδενίσει την αντίσταση του ταξικού εχθρού, να μεταβάλλει την οικονομική βάση της κοινωνίας, να ανατρέψει όλο το πνευματικό και πολιτικό εποικοδόμημά της και να διεξαγάγει τον αγώνα κατά του Καπιταλισμού στο εξωτερικό.

Διατυπώνοντας την θεωρία του, περί της αναγκαιότητας της λεγόμενης «δικτατορίας του προλεταριάτου», ο Λένιν στηρίχθηκε σε μερικές σκόρπιες φράσεις του Μαρξ, όπου γίνεται λόγος για μια τέτοια δικτατορία. Στην πραγματικότητα όμως, η προλεταριακή δικτατορία των λενινιστών δεν έχει καμμία σχέση με το προλεταριακό κράτος του Μαρξ. Ο Μαρξ μίλησε βέβαια, αν και ελάχιστα, για την «δικτατορία του προλεταριάτου», αλλά την αντιλαμβανόταν εντελώς διαφορετικά από τον Λένιν. Κατά τον Μαρξ, το προλεταριάτο θα έπαιρνε την εξουσία όταν θα ήταν η απόλυτη πλειοψηφία της κοινωνίας και συνεπώς η λεγομένη «δικτατορία», στην πραγματικότητα θα ήταν μία δημοκρατία, αφού οι πράξεις αυτής της εξουσίας θα εξέφραζαν την θέληση της συντριπτικής πλειοψηφίας της κοινωνίας. Ο Μαρξ μάλιστα, μιλούσε για υπερδημοκρατικούς θεσμούς, όπως η «αυτονομία των παραγωγών», τα συνεχή λαϊκά δημοψηφίσματα κ.λπ. Ο ίδιος, φέρνει σαν παραδείγματα δημοκρατικής εξουσίας, τα οποία θα έπρεπε να μιμηθεί η δικτατορία του προλεταριάτου, την Κομμούνα του Παρισιού (1871), τον Καναδά και τις ΗΠΑ. Τονίζει ότι, το κράτος δεν θα πρέπει να αναμιγνύεται στην παιδεία, ότι η αστυνομία θα πρέπει να υπάγεται στην νομοθετική εξουσία, ότι όλα τα αξιώματα, συμπεριλαμβανομένων και των δικαστικών, θα πρέπει να είναι αιρετά, ότι θα πρέπει να καταργηθεί ο

μόνιμος τακτικός στρατός για να αντικατασταθεί από μία εθελοντική εθνοφρουρά κ.λπ. Γενικά, όπως βλέπουμε, ο Μαρξ, στην πραγματικότητα δεν ήθελε την κατάργηση της αστικής δημοκρατίας, αλλά την συμπλήρωση, διεύρυνση και ολοκλήρωσή της.

Σύμφωνα με την αντίληψή του, αυτό που έλεγε «δικτατορία του προλεταριάτου», θα ήταν μία ευρύτατη δημοκρατία όπου θα επιβάλλονταν η θέληση της πλειοψηφίας σε όλα τα ζητήματα και όπου ο λαός (που λόγω της κοινωνικής εξελίξεως, κατά το μαρξιστικό σχήμα, θα είχε ταυτιστεί με την τάξη του προλεταριάτου) θα μετείχε ενεργά σε όλες τις λεπτομέρειες της διαχείρισεως των κοινών υποθέσεων και θα του ανήκε άμεσα η άσκηση της κρατικής εξουσίας. Αν αυτό το καθεστώς το χαρακτήριζε σαν «δικτατορία», αυτό οφείλεται στην αναρχικής προελεύσεως αντίληψή του, ότι κάθε κρατική εξουσία και αυτή η ίδια η ύπαρξη του κράτους, περιορίζοντας κατά οιονδήποτε τρόπο την ελευθερία του ανθρώπου, αποτελούν ούτως ή άλλως μία μορφή «δικτατορίας». Με αυτήν και μόνο την έννοια, το προλεταριακό κράτος θα ήταν και αυτό μία «δικτατορία», αλλά δικτατορία της μεγίστης πλειοψηφίας (=προλεταριάτο) σε βάρος μιας ασήμαντης μειοψηφίας (=καπιταλιστές). Αλλά και αυτό ακόμη το κράτος, θα ήταν μία προσωρινή κατάσταση, που θα κρατούσε μόνον έως ότου συντριβεί η αντίσταση της μειοψηφίας, οπότε και θα άρχιζε αμέσως η διαδικασία του βαθμιαίου μαρασμού του κράτους και της οριστικής καταργήσεως κάθε κρατικής εξουσίας.

Σε αντίθεση προς αυτή την αντίληψη του ορθοδόξου Μαρξισμού, ο Λένιν θέλησε να επιβάλλει την «δικτατορία του προλεταριάτου», σε μία χώρα όπως η Ρωσία, όπου το προλεταριάτο ήταν μία εντελώς ασήμαντη μειοψηφία του πληθυσμού. Επί πλέον, σαν προλεταριάτο μιας καθυστερημένης, απολυταρχικής υπανάπτυκτης, μισοασιατικής χώρας, ήταν εξαιρετικά καθυστερημένο πνευματικώς και πολιτικώς. Είναι λοιπόν αυτονόητο, ότι μία τέτοια κοινωνική τάξη δεν ήταν σε θέση να αναλάβει τις ευθύνες της εξουσίας και ότι η υποτιθέμενη «δικτατορία» της, δεν είχε καμμία σχέση με την προλεταριακή δικτατορία, όπως την φαντάστηκε ο Μαρξ.

Εξ άλλου, οι θεωρίες του Λένιν για τις σχέσεις ανάμεσα στην τάξη του προλεταριάτου (=μάζα) και στο κομμουνιστικό κόμμα (=επίλεκτη καθοδηγητική πρωτοπορία), προκαθόριζαν ότι η δήθεν «δικτατορία του προλεταριάτου», κατά τον λενινιστικό τρόπο, στην πραγματικότητα δεν θα ήταν παρά δικτατορία του κόμματος, δηλαδή των «επαγγελματιών κομμουνιστών», που θα την ασκούσε εν

ονόματι του προλεταριάτου σαν αυτόκλητος πληρεξούσιός του εν λευκώ. Το κομμουνιστικό κόμμα της Ρωσίας, όταν άρπαξε την εξουσία το 1917, δεν ήταν παρά μόνον το 1,5 χιλιοστόν του ρωσικού λαού! Και όμως επέβαλε την δικτατορία του, πράγμα που δείχνει ότι αυτή η δικτατορία, χρησιμοποιούσε βέβαια μαρξιστική ορολογία και σοσιαλιστική φρασεολογία, αλλά δεν είχε καμμία σχέση με τον πραγματικό Μαρξισμό και τον αληθινό Σοσιαλισμό.

Ο Λένιν, ασχολήθηκε επίσης και με την μορφή ασκήσεως της «δικτατορίας του προλεταριάτου. Μόλις πάρουμε την εξουσία, είπε, θα καταστρέψουμε τον αστικό κρατικό μηχανισμό. Αφού όμως δεν θα καταστρέψουμε και το ίδιο το κράτος, θα πρέπει να τον αντικαταστήσουμε με ένα άλλο, δικό μας μηχανισμό· Ποιός θα είναι αυτός ο μηχανισμός; Απαντώντας σ' αυτό το ερώτημα ο Λένιν, διευκρίνισε ότι ο μηχανισμός της νέας κρατικής εξουσίας θα ήσαν τα σοβιέτ. Τα σοβιέτ, είπε, θα είναι οι μοναδικοί φορείς όλης της κρατικής εξουσίας. Τα «σοβιέτ» (στα ρωσικά η λέξη αυτή σημαίνει «συμβούλιο») ήσαν αιρετά όργανα που δημιουργήθηκαν αυθόρμητα στα εργοστάσια, στα πανεπιστήμια, στα χωριά και στο στρατό κατά την διάρκεια της επαναστάσεως του 1905. Επρόκειτο δηλαδή, για επιτροπές προβολής αιτημάτων, διεξαγωγής διαφόρων αγώνων και χειρισμού συλλογικών ζητημάτων. Στις επιτροπές αυτές, όπως ήταν επόμενο, είχαν διεισδύσει και οι κομμουνιστές, που προσπαθούσαν να καθοδηγήσουν όλη την δραστηριότητα των σοβιέτ.

Σ' αυτά τα όργανα, ο Λένιν είδε τα κύτταρα της νέας εξουσίας, του κράτους νέου τύπου που ήθελε να δημιουργήσει. Αποφάσισε λοιπόν, να καταστήσει τα σοβιέτ μοναδικά όργανα όλων των εξουσιών. Δηλαδή κήρυξε την κατάργηση της διακρίσεως των τριών εξουσιών (νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής) που χαρακτηρίζει τις δημοκρατίες και την συγχώνευσή τους σε έναν και μοναδικό φορέα, το σοβιέτ. Το σοβιέτ θα ήταν ταυτόχρονα διαχειριστής της τοπικής οικονομίας, διευθυντής της παραγωγής, δικαστής, υπεύθυνος επί της εθνικής άμυνας και της επαγρυπνήσεως, νομοθέτης κ.λπ. Τέτοιο σοβιέτ, θα υπήρχε σε κάθε τόπο εργασίας, σε κάθε κοινότητα, δήμο, συνοικία, επαρχία, πόλι και περιοχή. Τα μέλη του σοβιέτ, εκλεγμένα από τον λαό, θα ζούσαν ανάμεσά του, θα βρίσκονταν σε μόνιμη επαφή με αυτόν, θα λογοδοτούσαν τακτικά σε λαϊκές συνελεύσεις και θα ήταν ανακλητά οποιαδήποτε στιγμή. Με αυτόν τον τρόπο, υποστήριζε ο Λένιν ότι, θα εξουδετέρωνε το μειονέκτημα της μειοψηφίας του προλεταριάτου και θα δημιουργούσε μία τέλεια δημοκρατία.

Το σχέδιο όμως του Λένιν δεν εφαρμόσθηκε. Κατά το 1917, οι κομμουνιστές

έριξαν πράγματι το σύνθημα «όλη η εξουσία στα σοβιέτ» και κατόρθωσαν έτσι να τα φέρουν σε αντίθεση προς την Βουλή (Δούμα), την οποία και τελικώς διέλυσε πραξικοπηματικά η κομμουνιστική πολιτοφυλακή. Γρήγορα όμως οι κομμουνιστές διαπίστωσαν, ότι και στα σοβιέτ ήταν μειοψηφία και έτσι αποφάσισαν, για να διατηρήσουν την εξουσία, να μη εφαρμόσουν το σύστημα του σοβιετικού κράτους που είχαν υποσχεθεί. Γι' αυτό, παρ' όλο που ονόμασαν το νέο κράτος τους «σοβιετικό», στην πραγματικότητα δεν υπήρχε σ' αυτό το σοβιετικό σύστημα. Τα δήθεν σοβιέτ που υπήρχαν στις λεγόμενες «ομόσπονδες δημοκρατίες» της ΕΣΣΔ, καθώς και το «ανώτατο σοβιέτ» αυτής της χώρας, δεν είχαν την παραμικρή σχέση με τα συμβούλια του λαού του 1905 και του 1917, με τα σοβιέτ του Λένιν. Στην πραγματικότητα ήταν αποκλειστικά νομοθετικά σώματα (κοινοβούλια) που ψήφιζαν απλώς νόμους και διατάγματα, αλλά και σαν τέτοια ακόμη, ήταν καθαρώς διακοσμητικά στοιχεία του ολοκληρωτικού καθεστώτος, χωρίς καμμία πραγματική ισχύ και χωρίς να λαμβάνονται σοβαρώς υπ' όψιν από το κόμμα που ασκούσε απ' ευθείας ολόκληρη την κρατική εξουσία. Εκείνο που απέμεινε από το αρχικό σχήμα του Λένιν, ήταν μόνον η κατάργηση της διακρίσεως των εξουσιών, που συγχωνεύθηκαν όλες στο παντοδύναμο κόμμα που έγινε η πηγή πάσης εξουσίας.

Το λενινιστικό σοβιετικό σύστημα, δεν εφαρμόσθηκε ποτέ, ακόμη και όταν ζούσε ο Λένιν και καταργήθηκε και τυπικώς με το ρωσικό σύνταγμα του 1936. Απόδειξη της χρεωκοπίας και της οριστικής εγκαταλείψεώς του από τους κομμουνιστές, είναι και το γεγονός ότι το εν λόγω σύστημα δεν εφαρμόσθηκε καθόλου, ούτε καν και τυπικώς σε καμμία χώρα από εκείνες στις οποίες επεκράτησε μεταπολεμικά ο Κομμουνισμός, τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Ασία. Ούτε στην Κίνα, ούτε στην ανατολική Ευρώπη έγινε ποτέ λόγος για σοβιέτ. Οι χώρες αυτές διατηρούσαν τα κοινοβούλιά τους, τα οποία όμως έχασαν κάθε σημασία και αποτελούσαν κενούς τύπους. Μόνο στην Γιουγκοσλαβία υπήρχαν τα «εργατικά συμβούλια», που έπαιζαν κάποιον ρόλο στην διεύθυνση της οικονομίας, αλλά και αυτά δεν ήταν δυνατόν να θεωρηθούν σαν πραγματικά σοβιέτ, γιατί είχαν έναν εντελώς περιορισμένο ειδικό ρόλο, αναφερόμενο αποκλειστικά και μόνο στη διαχείριση της παραγωγής και στην διεύθυνση των οικονομικών επιχειρήσεων.

### **Συμπεράσματα**

Ο Λενινισμός, παρ' όλο που εμφανίσθηκε σαν απλή προέκταση του Μαρξισμού στις νέες συνθήκες, διακήρυξε την απόλυτη προσήλωση του στα αρχικά μαρξιστικά δόγματα και αυτοχαρακτηρίσθηκε σαν «ο Μαρξισμός στην εποχή του

μονοπωλιακού Καπιταλισμού», στην πραγματικότητα υπήρξε μία ριζική απάρνηση των θεωριών του Μαρξ. Ο Λένιν, κράτησε μόνο τα σχήματα του Μαρξισμού, όχι όμως και το ουσιαστικό περιεχόμενό τους. Έμεινε πιστός στην φρασεολογία του Μαρξ, όχι όμως και στα νοήματά του. Χρησιμοποιώντας αυτήν την φρασεολογία και αυτά τα σχήματα, ο Λένιν κατασκεύασε ορισμένες θεωρίες, όχι όμως για να φτιάξει μία επιστήμη όπως αποπειράθηκε ο Μαρξ, αλλά για να εμπνεύσει και να καθοδηγήσει προς τον αμετακίνητο σκοπό του, την έναντι πάσης θυσίας και με οποιοδήποτε μέσον κατάληψη της εξουσίας, όλη την πρακτική δράση των μπολσεβίκων. Ο Λενινισμός, είναι μία τεχνολογία για την αρπαγή της εξουσίας από το κομμουνιστικό κόμμα, η οποία χρησιμοποιεί, ανάμεσα στα άλλα μέσα και την μαρξογενή ορολογία, σαν ένα είδος λεκτικού ψευτοϊδεολογικού προπετάσματος, που καλύπτει έντεχνα και «δικαιώνει» θεωρητικά την ανατρεπτική δράση των κομμουνιστών.

Πηγή: Προσαρμοσμένο κείμενο από το περιοδικό «Σοβιετολογία» (Τόμος 4ος, τεύχος 9, Σεπτέμβριος 1963, συγγραφέας Γιώργος Γεωργαλάς)

---

Διαβάστε επίσης: Η ουτοπία του Μαρξισμού.